

drle s motivima iz Staroga zavjeta u kojima uskladuje tradiciju i suvremenu shvaćanja. Izlaže od 1935. God. 1945. priredio samostalnu izložbu u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu (s F. Šimunovićem). Posmrtno izložbe priređene su mu u Šibeniku 1973. i Zadru 1974.

LIT.: S. Batušić, II izložba zagrebačkih umjetnika, HR, 1935, 7. — V. Kušan, III izložba zagrebačkih umjetnika, ibid., 1936, 7. — I. Šrepić, Skulptura na izložbi hrvatskih umjetnika, Jutarnji list, 1937, 9271. — G. Gamulin, Izložba Antunac—Šimunović, Republika, 1945, 3. — D. Kečemet, Grga Antunac, majstor mramora, Slobodna Dalmacija, 21. I. 1970. — M. Peić, In memoriam Grgi Antuncu, Vjesnik, 27. I. 1970. — V. Barbić, Antunac (katalog), Šibenik 1973. K. Ma.

ANTUN IZ LINDARA, skriptor i iluminator (XV. st.). Franjevac iz Lindara u Istri. God. 1433 (ili 1499) napisao je i iluminirao *Statut grada Pule*. Taj se rukopis danas čuva u Historijskomu arhivu u Rijeci.

ANTUN IZ PADOVE, graditelj (Padova, ? — Dubrovnik, 1562). God. 1539. primljen u državnu službu Dubrovačke Republike (kao protomajstor vladinih gradnji). God. 1549. izradio je nacрте za palaču obitelji Skočibuha-Bizzaro, smještenu na Pustijerni (danas Karmen). Palača, koju su 1550—53. sagradili domaći majstori, pripada najvrednijim umj. ostvarenjima dubrovačke arhitekture XVI. st.

LIT.: F. Kesterčanek, Nekoliko podataka o renesansnoj palači Skočibuha-Bizzaro u Dubrovniku, Anali—Dubrovnik, 1955—56. R.

ANTUN IZ ROVINJA, klesar (sred. XV. st.). Spominje se 1451. u Rabu gdje radi Kolanu Crnoti gotičke prozore s potprozorcima i akroterijem te umivaonik. Prema nacrtima klesara Jurja Dimitrova, koji od 1448. ima radionicu u Rabu, izvodi 1453. s Jurjem iz Modruša građevne i klesarske detalje (trijumfalni luk, križna rebra svetišta, dovratnike i doprozornike) za crkvu i samostan Sv. Eufemije u Kamporu.

LIT.: C. Fisković i K. Prijatelj, Albanski umjetnik Andrija Aleši u Splitu i u Rabu, Split 1948, str. 10—11. V. El.

ANTUN JAKOVLJEV (Antonio di Jacopo), slikar iz Luce (XV. st.). Dolazi u Dubrovnik 1423. i do 1428. radi na oslikavanju unutrašnjosti katedrale scenama iz Staroga i Novoga zavjeta. Tim ciklusom fresaka, po kojima je poznat kao »slikar crkve Sv. Marije u Dubrovniku« jedan je od važnijih slikara koji djeluju u Dubrovniku u trećem i četvrtom desetljeću XV. st. U njegovoj radionici školovalo se više domaćih učenika.

LIT.: V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1963. — K. Prijatelj, Dubrovačko slikarstvo XV—XVI. st., Zagreb 1968, str. 13. R.

ANTUNOVIĆ, Kristofor Nikolin (Božidarović..., Nikolin...), slikar (Ston, oko 1510—1580). Došao je u Dubrovnik 1529. i učio kod slikara Piera Giovannija iz Venecije. Izradio je poliptih na gl. oltaru crkve Sv. Marije u Pakljeni na Šipanu (naručen 1552) koji je vjerojatno naslikan prema njegovu izgubljenom poliptihu u crkvi na Otoku kraj Korčule. Kao uzor poslužio mu je poliptih Tiziana i njegove radionice u dubrovačkoj katedrali. Osim očuvanog barjaka bratovštine kamenara iz crkve Domino, A. je izradio nekoliko slika (danas izgubljenih) za obitelji Skočibuha i Lukarević.

LIT.: V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1963. — K. Prijatelj, Dubrovačko slikarstvo XV—XVI. st., Zagreb 1968. K. Plj.

ANTUNOVIĆ, Silvije, klesar iz Korčule (XVI. st.). Radio na ljetnikovcu Petra Sorkočevića na Lapadu u Dubrovniku, gdje je (1520) izveo svodne lukove i malu česmu.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947.

APOKALIPSA, posljednja kanonska knjiga *Biblije*, jedina proročka knjiga Novoga zavjeta. Prema tradiciji, napisao ju je Ivan, apostol i evanđelist, krajem I. st. za progonstva na otoku Patmosu. Osim kanonske postoji više apokrifnih apokalipsa Staroga i Novoga zavjeta. Sadržaj Ivanove apokalipse sastoji se od alegorijskih slika, viđenih u zanosu, koje se međusobno smjeњуju i isprepliću, a odnose se na Božje veličanstvo, borbu Crkve s neprijateljima te konačno Kristovu pobjedu. A. je česta tema u umj. stvaralaštvu, kako zbog svoje bogate simbolike, tako i zbog svojih slikovitih, gotovo nadrealističnih alegorija. Na Zapadu je A. smatrana kanonskom knjigom već od III. st. pa je ikonografija njezina sadržaja daleko bogatija negoli na Istoku, gdje je prihvaćena tek u XIV. st. Najstariji prikaz iz Apokalipse nalazi se na sarkofazima IV. st., gdje se javlja Kristov ideogram, alfa i omega. Kod nas se motivi iz Apokalipse susreću u doba predromanike u kamenjoj plastici (*Maestas Domini* i tetramorf), a ti će se motivi javljati i u plastici i freskama romanike i gotike. U plastici i freskama baroka čest je motiv *Žena obučena u sunce* (Sv. Leonard u Plješivici, Belec, Trški vrh), a

G. ANTUNAC, *Aki*

I. Ranger na pjevalištu crkve u Lepoglavi slika temu *Starci apokalipse*. Pojedinačne motive slikaju i neki umjetnici XIX. i XX. st. (Čikoš-Sesija, Rački, Dulčić), a cjelovitu Apokalipsu ilustrirao je 1992. Lj. Ivančić.

LIT.: Apokalipsa, Plehan 1992.

A. Bad.

APOKRIFI, spisi pisani stilom bliskim *Bibliji* i biblijskim piscima, romansirano prošireni, katkada pak skraćeni ili iskrivljeni kanonski biblijski tekstovi. A. su često bili motiv lik. umj. stvaralaštvu osobito narativne scene (život Joakima i Ane, djetinjstvo Marijino i Isusovo, Kristov silazak u podzemlje, životopisi apostola). Kada je nakon Tridentinskoga koncila (1545—63) ikonografija očišćena od srednjovj. natruha, zabranjene su sve ikonografske teme temeljene na apokrifima (ostali su jedino vol i magarac u temi Isusova rođenja).

LIT.: M. Craveri, I vangeli apokrifi, Torino 1969. — B. Grabar, Apokrifi u hrvatskoj srednjovjekovnoj književnosti, Croatica, 1970, I.

A. Bad.

APSOROS → OSOR

G. ANTUNAC, *Zlarinka*. Zagreb, Glijptoteka HAZU